

Analyse onvrijwillige zorg 2021, eerste half jaar, t.b.v. IGJ

10 december 2021

Inleiding

Op 1 augustus 2021 woonden er 503 mensen bij Pro Senectute die gebruik maken van de service die Pro Senectute aanbiedt. Van deze 503 mensen ontvangen 311 bewoners zorg. Hiervan krijgen er 83 mensen extramurale zorg. 228 bewoners ontvangen zorg op basis van een VPT of ZZP, van deze 228 bewoners hebben 195 bewoners een ZZP/VPT 5 of hoger (85%) en wordt voor 80% van de bewoners de behandelcomponent ingezet. Pro Senectute werkt samen met twee behandelinstellingen, Novicare (voor Tussenhout, Wildhoef en Oranjestein) en SZMK (voor Tusselerhof). Pro Senectute heeft de locaties die tot 1 januari 2020 een BOPZ-aanmerking hadden in het openbaar locatieregister ingeschreven als Wet zorg en dwang (Wzd)-accommodaties en locaties.

Ontwikkelingen Wzd 2021

Onvrijwillige zorg is het thema waar Pro Senectute doorlopend aandacht aan besteedt. Ook in 2021 zijn er diverse geplande interventies uitgevoerd om de rechten en het welzijn van de cliënten te waarborgen die met enige vorm van onvrijwillige zorg te maken krijgen.

Inbedding in organisatie

In 2021 heeft de rolverschuiving plaatsgevonden van de zorgverantwoordelijken Wzd naar de verzorgenden IG en verpleegkundigen complexe zorg en hebben ook de casuïstiekbesprekingen plaatsgevonden. De Wzd-functionaris en de manager kwaliteit hebben dit proces gemonitord samen met de zorgverantwoordelijken van Pro Senectute.

Een specialist ouderengeneeskunde van Novicare/SZMK vervult de rol van Wzd-functionaris binnen Pro Senectute.

Alle zorgplannen zijn omgezet naar zorgplannen die voldoen aan de Wzd-criteria. Eind 2020 waren er al geen zorgplannen gebaseerd op de BOPZ. Er is met de behandelinstelling (Novicare) extra projectondersteuning afgesproken, omdat deze intern niet beschikbaar was. In dit kader zijn de Wzd-aspecten beoordeeld en zijn er vervolgacties afgesproken.

Ondersteuning is geboden door middel van het steekproefsgewijs nalopen van een checklist en mensen te spreken waarin er onder andere is gekeken naar: zijn de zorgverantwoordelijken bekend, hoe zit het met scholing en deskundigheid. Aan de hand van het jaarplan wordt de criteria Wzd ook gemonitord en wordt er gekeken of aan de doelstellingen van het jaarplan wordt voldaan. Punten uit het jaarplan komen terug in het overleg kernteam kwaliteit welke op elke locatie maandelijks gehouden wordt.

In 2022 zullen we de Wzd terug laten komen in tertiaire rapportages. In T¹ zal er een interne audit Wzd worden gedaan. Verder staat de Wzd op de agenda van de maandelijks overleggen kernteam kwaliteit die per locatie worden gehouden.

---

¹ We delen het jaar in in drie tertialen van elk vier maanden.

Trainingen

Eind 2020 begin 2021 zijn er digitale workshops aangeboden door het IDE-kenniscentrum levenskwaliteit bij Alzheimer en andere dementie. Er is een overgang gemaakt van de rol Wzd zorgverantwoordelijk regisseur. Tot en met vorig jaar werd vanuit Novicare de rol zorgverantwoordelijk Wzd belegd nu ligt deze rol bij de zorgmedewerkers van Pro Senectute. Medewerkers van Pro Senectute zijn hiervoor getraind. Alle medewerkers van Pro Senectute hebben de IDE-scholing gekregen. De zorgverantwoordelijken die nu de rol van Wzd-zorgverantwoordelijke hebben, hebben ook nog scholing gekregen vanuit Novicare.

In 2021 ligt de focus op scholing. Bijna alle medewerkers van de locaties (zorg en welzijn, ondersteunend en locatiemanagement) namen vanaf december t/m maart 2021 deel aan dialoog bijeenkomsten Wzd/onvrijwillige zorg. Tijdens deze 2 uur durende onlinebijeenkomsten (uitgevoerd door Innovatiekring dementie) werd uitleg gegeven over onvrijwillige zorg en werden dilemma's besproken. Huiskamer medewerkers kregen de gelegenheid om door te groeien naar welzijnsmedewerker. 15 medewerkers volgden begin 2021 hiervoor scholing. In september 2021 volgt een volgende groep. In oktober/november vindt een training methodisch werken plaats voor alle zorgmedewerkers. Het laatste dagdeel gaat in op methodisch werken en de Wzd. Daarnaast is er in oktober/november een dagdeel training over mensen met dementie en hun gedrag. In september 2021 is de nieuwe groep tot opleiding welzijnsmedewerker gestart (16 medewerkers) en deze zijn klaar op 7 december a.s. Training methodisch werken en dagdeel dementie en gedrag is niet doorgegaan, wel hebben we het teamleren voorbereid en wordt dit daarin meegenomen.

Overlegvormen

De kwaliteitsmanager en de Wzd-functionaris hebben periodiek overleg gehad met de zorgverantwoordelijken om mee te kijken in het proces en casuïstiek te bespreken. Belangrijke thema's hierbij waren de sensoren en alarmering die zijn ingezet in de nieuwbouw, welke waren gekoppeld aan het automatisch aanzetten van camera's. Er is met elkaar gekeken of dit past binnen de Wzd en aan de zorgvuldigheidseisen voldoet.

Inspectiemelding gerelateerd aan Wzd

Op 29 maart 2021 ontving de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) een melding van mevrouw X. over de zorg aan haar moeder. De melding gaat over de zorgverlening aan mevrouw X. Mevrouw X. verbleef in de Wildhoef van 2 december 2020 tot en met 7 maart 2021, zij woont inmiddels niet meer in Wildhoef.

Op verzoek van de IGJ voerde Pro Senectute nader onderzoek uit. Het onderzoek is uitgevoerd door de manager kwaliteitsbeleid, ondersteund door de Wzd-functionaris. Het onderzoek bestond uit interviews met betrokkenen; mevrouw X (melder), coördinerend verzorgende, verpleegkundig specialist en psycholoog. Het bestond uit een dossieronderzoek, een gesprek met de manager facilitair en manager ICT en een technisch onderzoek naar de sloten op de deuren. Ook werd de correspondentie van melder met de bestuurder betrokken in het onderzoek.

De uitkomst van dit onderzoek was dat de bewoner met het huidige type deurklink niet in staat was om de deur zelfstandig open te doen van binnenuit als de deuren van buiten uit zijn dichtgedaan d.m.v. een tag.

Er zijn deurklinken besteld die aan de buitenkant dicht gedaan kunnen worden en aan de binnenkant door de bewoner zonder tag of enkele moeite opgedaan kunnen worden. Deze nieuwe klinken

PRO SENECTUTE

worden in januari geïnstalleerd. Tot die tijd staan de deuren open. Totdat de deurklinken geleverd worden, worden er extra rondes gelopen op de afdeling i.v.m. de open deuren en de dwalende bewoners. Er is hierdoor extra oog voor toezicht op de afdeling.

Gegevens onvrijwillige zorg

Pro Senectute kan de volgende gegevens genereren uit haar ECD.

- Totaal aantal cliënten dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen gedurende de betreffende periode, op organisatieniveau
- Aantal cliënten dat is opgenomen op grond van een IBS en onvrijwillige zorg heeft ontvangen
- Aantal cliënten dat niet in de locatie verblijft, maar wel onvrijwillige zorg heeft ontvangen die vanuit deze locatie is verleend (zorg thuis)
- De verhouding van het aantal cliënten dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen ten opzichte van het aantal cliënten dat geen onvrijwillige zorg heeft ontvangen, uitgedrukt in aantallen en percentages
- Per vorm van onvrijwillige zorg: de verhouding van het aantal cliënten dat die vorm van onvrijwillige zorg heeft ontvangen ten opzichte van het totaal aantal cliënten dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen, uitgedrukt in een percentage.

	Verpleeghuis	Onvrijwillige zorg/geen onvrijwillige zorg	Zorg thuis	% onvrijwillige maatregel/totaal onvrijwillig
RM	1	0,4%	0	0,7%
Artikel 21 Wzd indicatie	133	53,6%	0	98,0%
Artikel 60 Procedure	1	0,4%	0	0,7%
IBS-maatregel	0	0,0%	0	-
Toezicht-elektronische traceringsmiddelen	45	18,1%	0	33,3%
Beperking bewegingsvrijheid-fysieke fixatie	12	4,8%	0	8,8%
Beperking bewegingsvrijheid-mechanische fixatie	5	2,0%	0	3,7%
Medicatie	18	7,2%	0	13,3%
Totaal bewoners dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen	135	54,4%	0	-
% bewoners dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen	54,4%	-	-	-

Tabel 1 registratie onvrijwillige zorg Pro Senectute 2021, eerste half jaar

Analyse

In tabel 1 zijn alle voorkomende registraties bij Pro Senectute opgenomen.

De opgeleverde gegevens kunnen niet goed vergeleken worden met 2020. In 2020 waren nog niet alle zorgplannen omgezet naar Wzd. In 2021 wel. Zorgplannen BOPZ en Wzd zijn niet met elkaar

PRO SENECTUTE

vergelijkbaar. Behalve dat blijkt dat onder de Wzd minder, maar wel gericht onvrijwillige zorg wordt geregistreerd n.a.v. de ervaringen in casuïstiek besprekingen.

Acties 2021

In de tweede helft van het jaar van 2021 ligt en lag de nadruk op de volgende zaken.

- Het gereed maken van het ECD voor rapportage van registratie. Dit is momenteel gereed.
- Scholing van alle bij bewoners betrokken medewerkers, gereed.
- Voortzetten casuïstiekbesprekingen om te komen tot volledige registratie. Voldaan, voor 2022 moeten deze weer gepland worden.
- Er heeft een uitgebreid ICT-onderzoek en analyse plaatsgevonden door een extern bureau naar onze nieuwe domotica. Ook is er een Quick scan uitgevoerd i.v.m. koppeling van de sensoren. Op basis daarvan heeft er een terugkoppeling plaats gevonden aan de zorgverantwoordelijken en zijn de zorgleefplannen geactualiseerd. In het kader hiervan zijn de afspraken gemaakt dat bij geen enkele bewoner automatisch de camera geactiveerd mag worden. De instellingen zijn hierop aangepast. In december is er een evaluatie om met de zorgverantwoordelijken weer alle processen door te nemen. Ook eventuele aanvragen voor cameratoezicht komen in dit overleg aan bod.
- Nadrukkelijker positioneren zorgverantwoordelijken Wzd. Geconcludeerd is dat de zorgverantwoordelijken gesteund moeten worden om hun Wzd-rol nadrukkelijker te kunnen etaleren. In dit kader is een taakbeschrijving opgesteld die Pro Senectute breed zal worden uitgerold.
- Analyse Wzd op locatie in kwaliteitscommissies. Deze zijn toegevoegd aan de agenda's van de kwaliteitscommissies op alle locaties. De uitdaging is dat de Wzd-functionaris meer zicht krijgt op wat er besproken wordt in deze locatie kwaliteitscommissies. Hiervoor zal in het eerste kwartaal van 2022 een plan voor worden opgesteld.

Wzd: jaarplanning 2021-2022

Wzd is een vast agendapunt in het jaarplan, op het maandelijks kwaliteitsoverleg, tijdens de MDO's en staat jaarlijks geagendeerd bij de cliëntenraden.

Ook in de tertiaire rapportages zal de Wzd in 2022 een vast onderdeel zijn. Hierin zal wet- en regelgeving verwerkt worden en zullen doelstellingen vanuit de locaties zelf worden opgenomen. Deze doelstellingen zullen in een gezamenlijk overleg met locatiemanagers, teammanagers en medewerker kwaliteit worden opgesteld. De doelstellingen zullen in de tertiaire rapportages geëvalueerd worden. Deze evaluatiemomenten zijn ook weer ondersteunend aan het Wzd-rapport.

Contactpersoon Wzd

Mevrouw Judith Tjepkema, manager kwaliteitsbeleid Pro Senectute
Croneburg 75 1081 GM Amsterdam
e-mail : secretariaatRvB@pro-senectute.nl